

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Centesimum Trigesimum Secu[n]dum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

Centesimum Trigesimum Secundum Priuilegium

- 1 **E**CCLESIA gaudet priuilegio, quòd. † Clerici,
 vel monachi à multis negocijs secularibus, &
 sunt in numero vigintiquatuor abstinere debent
 de quibus ait Apostolus, cap. i. ne cler. vel mo-
 nach. Ratio fuit hæc, quia † Nemo militans
 2 Deo debet se negocijs secularibus immiscere, unde aduer-
 tendum est, quòd excepta defensione orphanorum, aut vi-
 duarum, cætera secularia sunt prohibita clericis, qui non
 debent exercere etiam iustam causam, capitu. fornicari 38.
 dist. Nisi ex iusta causa, puta propter necessitatem, intellige
 tamen quando aliquid operatur ex suis manibus, vel emit
 rem, vt inde habeat materiam reducendi ad aliquas formas,
 3 non † Enim debet emere rem, vt eam integram pro maiori
 precio vendat, de quo vide cap. in summa 14 q. 3. & cap. cano-
 num, & capitu. quicumque tempore messis 14. q. 4. scias Quòd
 4 † vbi negociatio in se est licita, ex causa, quandoque efficitur
 inhonesta, & iniusta, & ita hic tenet Inn. vt puta propter cupi-
 ditatem, d. cap. quicumque. Item ex tempore, quia die fe-
 rriata de fer. cap. i. in fi. Ex loco, quia in Ecclesia capitu. pri-
 mo de immunit. Eccles. Ex persona, quia sunt clerici, & eis
 non licet. Item ex re, quia non licet negociari in his, que
 nec per se, nec cum admisto possunt esse vsui, vt in l. quod
 5 sapæ s. veneni ff. de contrah. emph. Vnde, † Negociari li-
 cet in ueneno, quia admistum potest esse vsui in medici-
 nis, vel etiam purum, pro ferris occidendis, sicut de gladio
 dicimus propter defensionem. Item dicit Innoc. de coloribus,
 ad colorandos homines, vel mulieres pro bono, sed
 hoc dictum vltimum, de colorandis maximè hominibus,
 Host. non placet, cum cuique placere debeat sufficere, & pla-
 cere naturalis color datus à Deo, & vix sine ipsius iniuria
 potest alius supponi, arg. de consecrat. distinc. quarta capit.
 ostenditur, vnde Ecclesiastes in quarta. Nec accipias faciem
 6 aduersus faciem naturalem. † Quia opus Dei est, quod na-
 scitur, diaboli quòd mutatur Host. tamen non reprobatur præ-
 ciosum, & placitum ornamentum mulierum, sine pictura,
 Ideo

- 7 † Ideo si se ornent, vt magis placeant viris suis, sed si aliorum oculos ad se trahant illicitum, & mortale peccatum est 32. q. 5. cap. Nec solo. exercens igitur negotiationem licitam, ex causis prædictis, illicitam ter. etur restituere lucrum, Inno. in cap. plerique. de immunit. Eccles. Sub hac prohibitione sunt nedum sacerdotes verum etiã clerici omnes beneficiati cap. 8 tribus. de consec. dist. 2. Hinc est quòd, † si clerici publicè administrabant negotia laicorum, & eorum procuratores fiebant, mandat Papa Diocesano Episcopo, vt eis publicè denuntiet, ne de cætero hoc faciant, quòd si postmodum, hoc facere præsumperint, & in administratione propter causam pecuniariam in fraude deprehensi fuerint ab Ecclesia, non subuenietur eisdem, vbi ex hoc scandalum contingat in Ecclesia generari, cap. sacerdotibusne. cler. vel mon. &c. Et aduertendum est, quòd † Clerici etiam si non sint sacerdotes, non debent esse famuli laicorum, vel seruitores, nec esse in eorum ministerio, multo fortius si essent sacerdotes, & si. † Clericus generalis esset procurator laicorum, vel deponendus, vel excommunicandus esset, nec potest esse officialis alicuius Principis, cap. sed nec eod. tit. Nam. † Religiosus grauius punitur delinquendo quam laicus, quando facit aliquid ex contemptu, nam religiosus tamquam in statu perfectionis, non solum à vetitis, sed etiam à quibusdam licitis debet abstinere, Io. And. in cap. aliud 11. q. 1. de pen. dist. 1. cap. Aliud, & hoc intelligitur habere locum, si religiosus peccaret, ex contemptu, vel contra votum, seu publicè cum eorum scandalo, alias autem non venit grauius puniendus, nec grauius peccat propter bona opera præcedentia, iuxta illud Psal. † Si peccauerit iustus, non collidetur, quia Dominus supponit manum suam, Abb. in cap. cum quidam de iur. iur. Aduertant igitur & clerici, & monachi, in ea vocatione, in qua vocati sunt, persistere, & se abstinere à negocijs secularibus, nam qui in eis se omnino inuoluunt, de facili impediuntur ingredi in regnum Dei.

S V M M A R I V M.

- 1 *Vxor non certificata, de morte viri, ad alias nuptias transire non potest.*
2 *Matrimonium est vinculum indissolubile, quòd sola morte dissoluitur.*

- 3 Intra omnia cursu temporis, prescriptione tolluntur, Matrimonium vero nunquam prescribitur, sed alter alterum expectare tenetur usque ad mortem.
- 4 Captus ab Hostibus, licet omnia perdat, & efficiatur seruus non perdit uxorem, nec matrimonium dissoluitur.
- 5 Mors probatur, si maritus intrauit mare, vel ciuitatem pestiferam, vel exercitum magnum, nec postea amplius visus fuit.
- 6 Mors probatur per famam publicam, si maritus esset morosus, de loco lunginquo.
- 7 Mulier non potest transire, ad secunda vota, nisi habeat certum nuncium, de morte viri.
Certificatur etiam per litteras, vel alias probationes.
- 8 Mors, vt probetur tres modi probandi, ad hoc, vt liceat uxori transire ad alia vot, inter quos sola fama sufficit.
- 9 Testis vnus sufficit ad probandam mortem mariti, ad hoc, vt mulier transeat ad secunda vota.
- 10 Fama aliquando procedit, ex authore incerto, & falaci.
- 11 Certum est illud, in quo de nihilo est dubitandum, vt de morte, de Paradiso, de Inferno.
- 12 Mulieres debent esse certæ de morte mariti, ne incidant in periculum infamie, quo ad Corpus, & quo ad animam, in odium Dei.
- 13 Viuere quis presumitur usque ad centum annos.

Centessimum Trigesimum Tertium Privilegium.

- 1 CCLESIA gaudet priuilegio, quod. † Vxor non certificata de morte viri ad alias nuptias, transire non potest, quamuis ignoret, quid sit de marito, qui longo tempore ab fuit. Quidam in captiuitate erant, vel absentes causa peregrinationis, uxores eorum expectauerant illos per septennium, & ultra, nec potuerunt certificari de vita, vel illorum morte, quamuis super hoc diligentiam adhibuissent, & quia iuuenes erant, non poterant continere, petebant aliis copulari, fuit responsum per Papam, quod quantocunque tempore ita remanserint viuentibus viris suis, ad alia matrimonia non possunt copulari, nisi primo certum nuntium receperint, de morte virorum, ratio fuit hæc quia. † Matrimonium, est vincu-